

معرفی کتاب

کوروش امیری نیا

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

حاکمیت ایران بر جزایر تنب و ابوموسی

مؤلف: دکتر پیروز مجتهدزاده

ناشر: مؤسسه‌ی جغرافیایی و کارتوگرافی

سحاب

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۵

حدود چهارده سال از طرح ادعاهای امارات

نسبت به جزایر سه گانه‌ی ایران در خلیج فارس

می‌گذرد گرچه ابوظبی از در دوستی با ایران درآمده

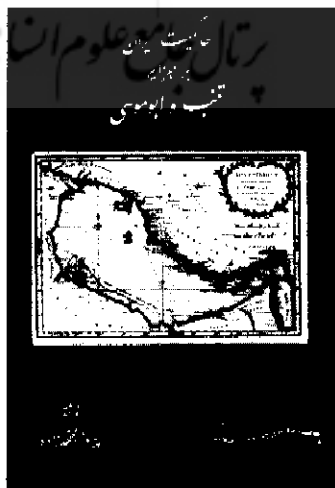
ولی همچنان رسماً ادعاهای خود را دنبال می‌کند

و هر چند وقت یک بار در راستای این ادعا،

هیاهویی تازه در شورای همکاری خلیج فارس و

یا دیگر مراجع معتبر و غیر معتبر عربی به راه می‌اندازد. لذا جا دارد مسائل مربوط به حاکمیت ایران بر جزایر سه گانه به صورت کتاب در ایران نیز انتشار یابد تا برای بحث در این زمینه به کار گرفته شود.

از آنجا که کشمکش بر سر مالکیت جزیره‌ی ابوموسی، تنب کوچک و بزرگ به آسانی می‌تواند به منازعه‌ی خطرناکی در منطقه‌ی استراتژیک تنگه‌ی هرمز منجر شود، نگرش یکجانبه‌ی ناظران

درستی و اعتبار استدلال‌هایی پرداخته شده که انگلیسی‌ها در گذشته و امارات متحده‌ی عربی هم‌اکنون به آن‌ها توسل جستند. گفتار ششم نیز به کوتاهی رویدادهای مربوط به این جزایر را در سال ۱۹۹۲ بررسی شمارند.

رشد آموزش جغرافیا مضالعه‌ی این کتاب را به دبیران، دانشجویان رشته‌ی جغرافیا و سایر رشته‌های مرتبط توصیه می‌کند.

اطلس ابتدائی ایران و جهان

تهیه و تدوین: مؤسسه‌ی جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب
نوبت چاپ: سوم / ۱۳۸۳

اطلس ابتدایی ایران و جهان برای نخستین بار در سال ۱۳۷۹ با توجه به برنامه آموزشی مدارس کشور تهیه و تدوین شد. این اثر ارزشمند مورد استقبال معلمان و دانش‌آموزان دوره‌ی تحصیلی ابتدایی قرار گرفت. در همین راستا مؤسسه‌ی جغرافیایی و کارتوگرافی را بر آن داشت تا در تجدید چاپ‌ها، آخرین تغییرات جغرافیایی از نظر راه‌ها و ارتباطات، تقسیمات کشوری و دیگر موضوعات را در نظر گرفته و از آخرین آمار و اطلاعات خوانندگان را بهره‌مند سازد. به طوری که در ویرایش سوم از اطلاعات آماری آخرین سرشماری (آبان‌ماه ۱۳۸۵) و اطلاعات راه‌ها و تقسیمات کشور تا فروردین‌ماه ۱۳۸۷ استفاده شده است. از دیگر ویژگی‌های این اطلس، تهیه‌ی نقشه‌های آموزشی مشابه آن از ایران، کشورهای همسایه، قاره‌ها و جهان برای کلاس درس در مقیاس بزرگتر به قطع (۷۰*۱۰۰ سانتی‌متر) می‌باشد که بکارگیری آن در مدارس ما برای کمک به معلمان عزیز و سهولت امر آموزش جغرافیا به دانش‌آموزان اهمیت فراوان دارد.

رشد آموزش جغرافیا مضالعه‌ی این اطلس را به معلمان و دانشجویان رشته جغرافیا و سایر رشته‌های مرتبط توصیه می‌کند.

بین‌المللی در این مورد بسیار پرسش برانگیز بود. برای اثبات مالکیت ایران در این زمینه باید جنبه‌های تاریخی و حقوقی موضوع بررسی گردد ولی پیش از تحلیل زمینه‌ی جغرافیایی و تاریخی جزیره‌های مورد بحث و ریشه‌های اختلاف، باید به حقایق دربارهی پیدایش حکومت (ساختار کشوری) در ایران و امارات متحده‌ی عربی و همچنین دیگر گونی‌های جامعه‌ی عربی-ایرانی خلیج فارس توجه کرد. این مباحث در گفتار نخست بررسی شده‌اند. در مورد مدارک و اسناد مربوط به اختلاف دو طرف در دوران پیش از سده‌ی بیستم میلادی، باید یادآور شد که منابع ایران و امارات متحده‌ی عربی هر دو پرآکنده و تا حدودی مبهم هستند. این ابهام بیشتر نتیجه‌ی روشی است سنتی

که در آن، فرمانروایان منطقه معمولاً پیش از آشنایی با مفاهیم و عرف‌های اروپایی، به سبایل حق حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و مرزها می‌پرداختند. این موضوع در گفتار دوم شکافته شده است. از این رو، در کتاب حاضر، اسناد و مدارک انگلیسی به طور گسترده‌تری مورد بحث قرار گرفته است. نه تنها به این دلیل که این اسناد گاه‌به‌گاه از موضع ایران پشتیبانی می‌کنند، بلکه بیشتر از این بابت که اسناد یاد شده ناهمخوانی‌های موضع بریتانیا در برابر امارات را نشان می‌دهند. این نکته می‌تواند به گشودن رازهای کمک کند که به تجدید کشمکش‌های ناشی از ادعای مالکیت امارات متحده‌ی عربی بر این جزایر انجامیده است. موضع رسمی ایران این است که جزایر سه‌گانه،

همان‌گونه که در چندین نقشه رسمی معتبر بین‌المللی (متعلق به دولت‌های فرانسه، آلمان و بریتانیا در سده‌های هجدهم و نوزدهم میلادی) نشان داده شده، همواره به ایران تعلق داشته‌اند. انگلیسی‌ها در پایان سده‌ی نوزدهم و آغاز سده‌ی بیستم، این جزایر را به امارات واگذار کرده و در سال ۱۹۷۱ / ۱۳۵۰ آن‌ها را به ایران برمی‌گرداند. این جزایر بخشی از ایران بوده و اگر دیگران این واقعیت انکارناپذیر را به پرسش بگیرند بار اثبات خلاف و اقعیت بر دوش خودشان خواهد بود. در گفتارهای سوم و چهارم کتاب، زمینه‌ی تاریخی موضوع جزایر از دیدگاه ایران مورد بحث قرار گرفته و در گفتار پنجم به بررسی

اطلس ابتدائی ایران و جهان